

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИРОБНИЦТВ ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ У ЗАКАРПАТСЬКІЙ ОБЛАСТІ

FOREIGN ECONOMIC ASPECTS OF FUNCTIONING OF PROCESSING INDUSTRY IN THE TRANSCARPATHIAN REGION

У статті проведено оцінку особливостей зовнішньої торгівлі виробництв переробної промисловості Закарпатської області. Визначено, що економіка цього регіону має найвищий в Україні рівень експорторієнтованості та імпортозалежності. Особливістю зовнішньоекономічної діяльності виробництв переробної промисловості у цій області є високий рівень використання толінгових операцій. У структурі товарного експорту Закарпатської області понад 80% займає готова продукція, виготовлена на основі давальницької сировини, тоді як в Україні цей показник становить менше 10%. Крім того, продукція машинобудування, що експортується із Закарпатської області, на понад 99% забезпечується толінговими операціями. Підкреслено, що активізація і підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності з урахуванням розглянутих особливостей є одним з основних напрямів поліпшення соціально-економічного становища в регіоні.

Ключові слова: товарний експорт і імпорт, переробна промисловість, толінгові операції.

В статті проведена оцінка особливостей зовнішньої торгівлі виробництв

перерабатывающей промышленности Закарпатской области. Определено, что экономика этого региона имеет самый высокий в Украине уровень экспортно-ориентированности и импортозависимости. Особенностью внешнеэкономической деятельности производств перерабатывающей промышленности в этой области является высокий уровень использования толинговых операций. В структуре товарного экспорта Закарпатской области более 80% занимает готовая продукция, изготовленная на основе дavalьнического сырья, тогда как в Украине этот показатель составляет менее 10%. Кроме того, продукция машиностроения, экспортируемая из Закарпатской области, на 99% обеспечивается толинговыми операциями. Подчеркнуто, что активизация и повышение эффективности внешнеэкономической деятельности является одним из основных направлений улучшения социально-экономического положения в регионе.

Ключевые слова: товарный экспорт и импорт, перерабатывающая промышленность, толинговые операции.

УДК 332.1;338.001.36

<https://doi.org/10.32843/infrastruct38-43>

Созанський Л.Й.

к.е.н., старший науковий співробітник відділу проблем реального сектора економіки регіонів
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього
Національної академії наук України»

The article assesses the tendencies and features of foreign trade in manufacturing in the Zakarpattia region. The results of the study are based on a comparative inter-regional assessment of the Zakarpattia region in terms of: level of export and import orientation; structures of commodity exports and imports; shares of finished goods made from raw materials for export of goods. Based on the results of the study, it is determined that the economy of the Zakarpattia region has the highest level of export in Ukraine (the share of exports in output exceeds 55%) and import dependency (the share of imports in general consumption is 50%). In the geographical structure of commodity exports of the region more than 95% are EU countries, which is the highest indicator among the regions of Ukraine. Significant role in the foreign economic activity of the Zakarpattia region is played by neighboring EU countries, first of all Hungary, which accounts for more than 56% of the region's commodity exports. The main industrial activity in the region is the processing industry, which provides more than 80% of output of the industrial sector of the economy and forms the basis of commodity exports in this area. A key feature of the foreign economic activity of the manufacturing industries of the Zakarpattia region is the high level of use of tolling operations. In the structure of commodity exports of the Zakarpattia region, more than 80% is occupied by finished goods made on the basis of toll, while in Ukraine this figure is less than 10%. The highest proportion of finished goods made from raw materials for raw materials is contained in the product groups that form the basis of regional commodity exports: XVI. Machines, equipment and mechanisms; electrical equipment (99.55%); XI. Textile materials and textiles (99.62%); XX. Miscellaneous manufactured goods (73.76%). Hungary is the main consumer of finished goods made from tolling raw materials in the Zakarpattia region. According to the results of the study, conclusions were drawn regarding the impact of using tolling operations on the socio-economic development of the region.

Key words: commodity export and import, processing industry, tolling operations.

Постановка проблеми. Вигідне географічне розташування Закарпатської області, сприятливі природно-кліматичні умови, значний природно-рекреаційний потенціал, а також ментальні особливості населення та їх форми господарювання у сукупності сформували ключову особливість цього регіону – високу (із тенденцією до подальшого динамічного зростання) зовнішньоекономічну орієнтованість його економіки. Це зумовлює необхідність проведення прикладних досліджень, спрямованих на виявлення особливостей, закономірностей і тенденцій зовнішньоекономічного розвитку цього регіону. Значної актуальності набувають ці питання у період глобальних та регіональних економічних змін та з урахуванням географічного сусідства Закарпатської області з чотирма

країнами Європейського Союзу: Польщею, Словаччиною, Угорщиною і Румунією. Комплексні аналітичні дослідження є необхідним підґрунтям для визначення ключових напрямів соціально-економічного розвитку регіону і формування регіональних та національних програм і стратегій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми, тенденції соціального й економічного розвитку Закарпатської області розглянуто у [1–6]. У цих та інших дослідженнях піднімаються проблеми зайнятості, ефективного та спільного використання природних ресурсів, поліпшення доброботу та людського капіталу, економічної безпеки та транскордонної співпраці у цьому регіоні. Водночас одним із ключових та фундаментальних чинників вирішення цих питань у Закарпатській

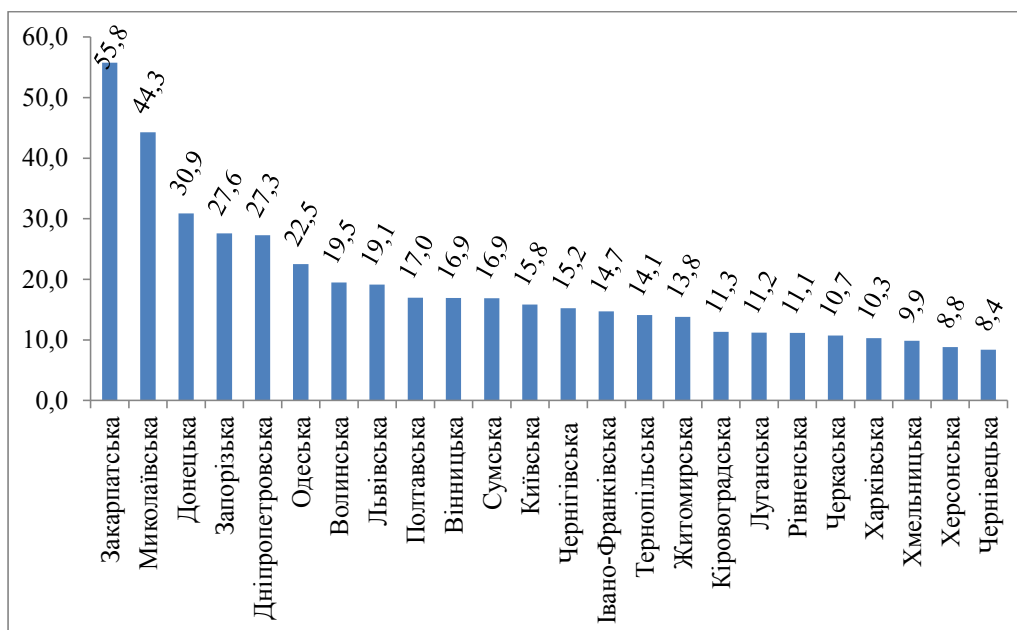

Рис. 1. Частка експорту товарів і послуг у випуску регіонів України у 2017 р., %

Джерело: розраховано за даними [7]

області є розвиток та підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності виробництв переробної промисловості регіону.

Постановка завдання. Метою дослідження є проведення оцінки зовнішньоекономічної діяльності виробництв переробної промисловості Закарпатської області.

Виклад основного матеріалу дослідження. Значним чинником соціально-економічного розвитку Закарпатської області є зовнішньоекономічна діяльність, зокрема тенденції товарного експорту й імпорту. Це підтверджує найвища в Україні експортоорієнтованість цього регіону.

Так, частка експорту у випуску Закарпатської області у 2017 р. становила 55,77% (проти 29,74% у 2013 р.) (рис. 1), що у 2,7 рази вище, ніж у середньому в регіонах України.

Активна зовнішньоекономічна діяльність визначає структуру економіки Закарпатської області, в якій домінує промисловість із часткою 27,56% у загальному випуску (у 2017 р.). Основним видом промислової діяльності у регіоні є *переробна промисловість*, яка забезпечує понад 80% випуску промислового сектору економіки. Також переробна промисловість формує основу товарного експорту цього регіону.

Структура випуску переробної промисловості Закарпатської області суттєво відрізняється від української загалом. Так, у ній понад 50% припадає на продукцію машинобудування та майже по 9% – на текстильні і деревообробні виробництва, тоді як в Україні домінують виробництво харчових продуктів і металургійне виробництво (табл. 1).

Таблиця 1

**Структура випуску переробної промисловості у 2018 р.
(у розрізі основних виробництв), %**

Виробництва переробної промисловості	Закарпатська область	Україна
Машинобудування	53,47	11,12
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	9,57	30,81
Виготовлення виробів із деревини, паперу та поліграфічна діяльність	8,81	5,25
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	8,71	1,47
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	7,97	4,19
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	2,71	8,05
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів	0,89	28,34

Джерело: розраховано за даними [7]

Структура випуску переробної промисловості визначає структуру товарного експорту Закарпатської області, в якій найбільші частки займає продукція чотирьох товарних груп: XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання (60,84% у 2018 р.); IX. Деревина і вироби з дерева (8,26%); XI. Текстильні матеріали та текстильні вироби (8,13%); XX. Різні промислові товари (7,94%).

Закарпатська область є беззаперечним лідером серед регіонів України за експортом продукції машинобудування: її частка у вітчизняному експорті товарів XVI групи у 2018 р. становила 24,09% (проти 14,84% у 2012-му). Окрім того, область займає друге місце за обсягами експорту продукції XX і XI товарних груп (із частками 18,54% і 16,85% у відповідній структурі) та третє місце – за обсягами експорту продукції IX товарної групи (10,26%) [5].

Зовнішньоекономічна діяльність Закарпатської області повністю зорієнтована на ринок Європейського Союзу (ЄС). У 2018 р. на країни ЄС припадало

95,5% товарного експорту цього регіону, тоді як у середньому в регіонах України – лише 42,6% (рис. 2).

Ключову роль у зовнішньоекономічній діяльності Закарпатської області відіграють сусідні країни ЄС, передусім Угорщина, на яку в 2018 р. припадало 56,1% товарного експорту регіону (рис. 3). Область забезпечила 56,5% українського експорту до Угорщини, який загалом становив 1 646,3 млн дол. США. Словаччина, Польща і Румунія входять до ТОП-8 імпортерів продукції із Закарпатської області.

Ключовою особливістю товарного експорту Закарпатської області є те, що у ньому понад 80% займає готова продукція, виготовлена на основі давальницької сировини, тоді як в Україні цей показник становить менше 10% (табл. 2). В інших областях Західного регіону значення цього показника не перевищує 60%. Зокрема, у Волинській області частка продукції із давальницької сировини у структурі товарного експорту становить >37%, Рівненській – >9%, Івано-Франківській – >25%, а у Львівській – близько 50%.

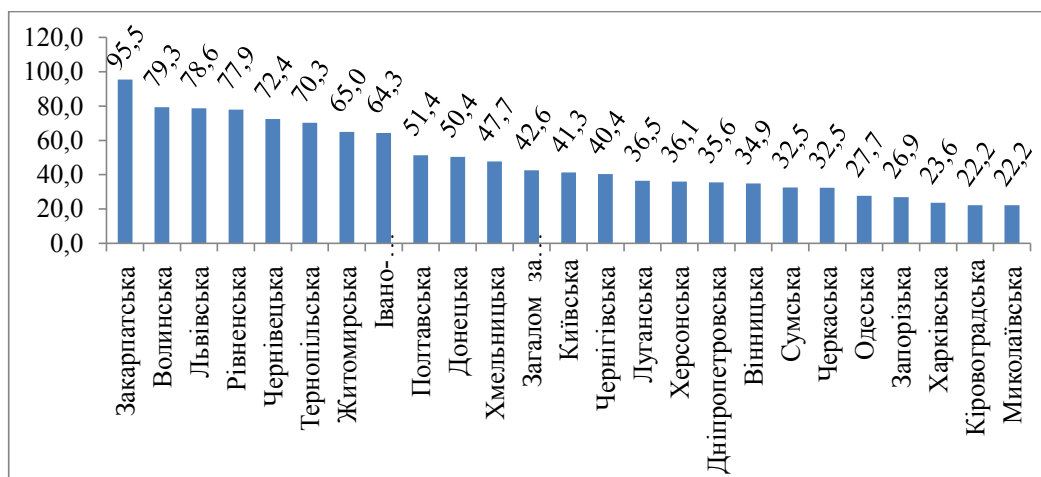

Рис. 2. Частка торгівлі з країнами ЄС у товарному експорті регіонів України у 2018 р., %

Джерело: розраховано за даними [7]

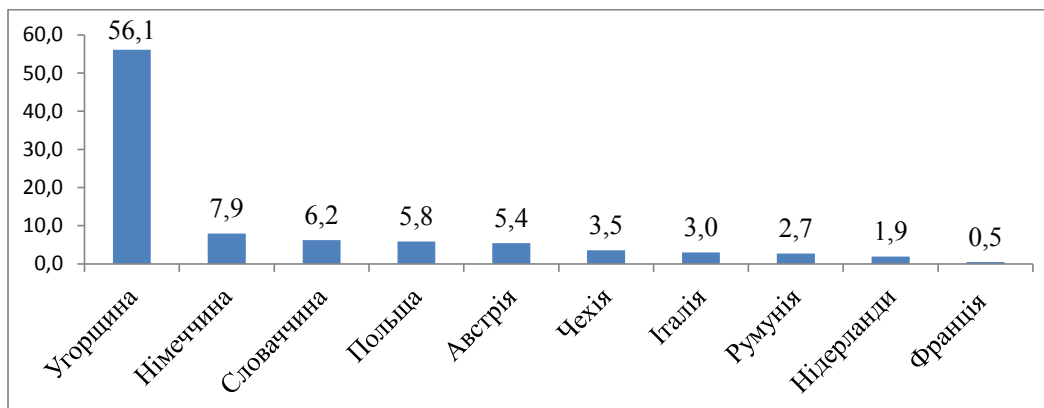

Рис. 3. Географічна структура експорту товарів із Закарпатської області у 2018 р. (ТОП-10), %

Джерело: розраховано за даними [7]

Таблиця 2

Частка готової продукції, що виготовлена з давальницької сировини, у товарному експорті (за основними товарними групами), %

Товарна група	Закарпатська область				Україна		
	2015	2016	2017	2018	2015	2016	2017
Всього	80,38	79,25	80,21	81,57	8,90	9,51	9,83
VI. Продукція хімічної та пов'язаних із нею галузей промисловості	34,32	58,83	85,11	84,36	19,86	25,45	31,73
VII. Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них	91,99	92,23	92,84	93,68	19,22	15,90	11,52
VIII. Шкури необроблені, шкіра вичищена	99,59	99,83	99,75	99,98	47,94	55,49	57,00
X. Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	36,47	28,90	71,68	43,32	27,09	26,04	10,58
XI. Текстильні матеріали та текстильні вироби	99,39	99,32	99,64	99,62	76,45	79,24	76,05
XII. Взуття, головні убори, парасольки	99,61	99,55	99,64	96,89	80,72	79,1	77,74
XIII. Вироби з каменю, гіпсу, цементу	8,91	5,28	7,45	11,19	2,00	3,39	3,08
XIV. Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	89,74	89,71	22,11	48,88	8,05	16,06	12,60
XV. Недорогоцінні метали та вироби з них	38,52	39,94	40,83	41,80	3,22	2,88	2,31
XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	98,58	99,02	99,20	99,55	35,67	43,12	45,84
XVII. Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	84,80	81,54	91,70	89,94	4,45	3,23	35,43
XVIII. Прилади та апарати оптичні, фотографічні	6,87	16,03	54,34	62,55	0,77	1,19	2,75
XX. Різні промислові товари	64,05	68,29	72,87	73,76	33,17	40,44	42,73

Джерело: розраховано за даними [7]

Найвища частка готової продукції, виготовленої з давальницької сировини, міститься у товарних групах, які становлять основу товарного експорту регіону: XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання (99,55%); XI. Текстильні матеріали та текстильні вироби (99,62%); XX. Різні промислові товари (73,76%).

Основним споживачем готової продукції, що виготовлена з давальницької сировини у Закарпатській області, є Угорщина. У 2018 р. до цієї країни експортовано 63,2% такої продукції (рис. 4). Переважно це продукція машинобудування, зокрема електричні машини, а також взуття

і одяг. Окрім Угорщини, вагомими споживачами готової продукції, виготовленої з давальницької сировини у Закарпатській області, є країни – сусіди регіону – Словаччина, Польща і Румунія.

Висока частка толінгових операцій у діяльності промислових підприємств регіону є основною причиною найвищого в Україні рівня не лише експорто-, а й імпортоорієнтованості економіки Закарпатської області. Так, попри домінування промисловості (зокрем а, переробної), економіка регіону суттєво залежить від імпорту готової продукції, сировини і матеріалів, комплектуючих та основного капіталу. Це ілюструє показник частки

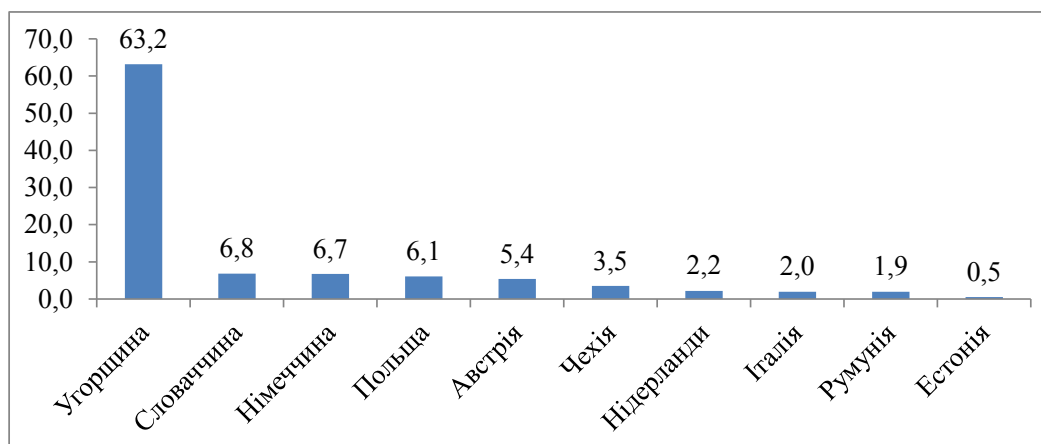

Рис. 4. ТОП-10 імпортерів готової продукції, що виготовлена з давальницької сировини у Закарпатській області, у 2018 р., %

Джерело: розраховано за даними [7]

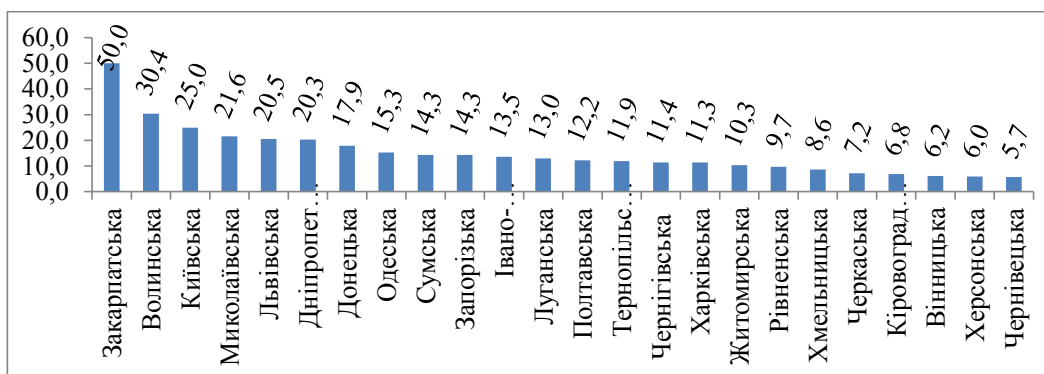

Рис. 5. Частка імпорту у загальному споживанні регіонів України, %

Джерело: розраховано за даними [7]

Рис. 6. Частка найвагоміших товарних груп у товарному імпорті Закарпатської області у 2018 р., %

Джерело: розраховано за даними [7]

імпорту у загальному споживанні¹. Значення цього показника у Закарпатській області у 2017 р. становило 50%, що майже на 20 в. п. перевищило значення показника у Волинській області, економіка якої теж є імпортоорієнтованою (рис. 5).

У структурі товарного імпорту (як і експорту) Закарпатської області найвищу частку займає група XVI. Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання. У 2018 р. на цю групу припадало 50,6% (проти 34,6% у 2013 р.) товарного імпорту регіону (рис. 6). Порівняно з 2013 р. у товарному імпорті регіону майже вдвічі збільши-

лася частка продукції групи VII. Полімерні матеріали, пластмаси та вироби з них – із 5,5% до 11,4%.

У географічній структурі товарного імпорту регіону домінує продукція з країн ЄС, на яку в 2018 р. припало 61,3%. За цим показником Закарпатська область поступалася тільки Тернопільській і Львівській областям – на 15,2 і 1,5 в. п. відповідно (рис. 7).

Основними експортерами товарів у Закарпатську область є Китай, Німеччина, Угорщина і Чехія. У 2018 р. на ці країни сумарно припало 50,5% товарного імпорту регіону (рис. 8). У ТОП-10 експортерів продукції в область також увійшли країни-

¹ Загальне споживання = Випуск товарів і послуг + Імпорт товарів і послуг – Експорт товарів і послуг.

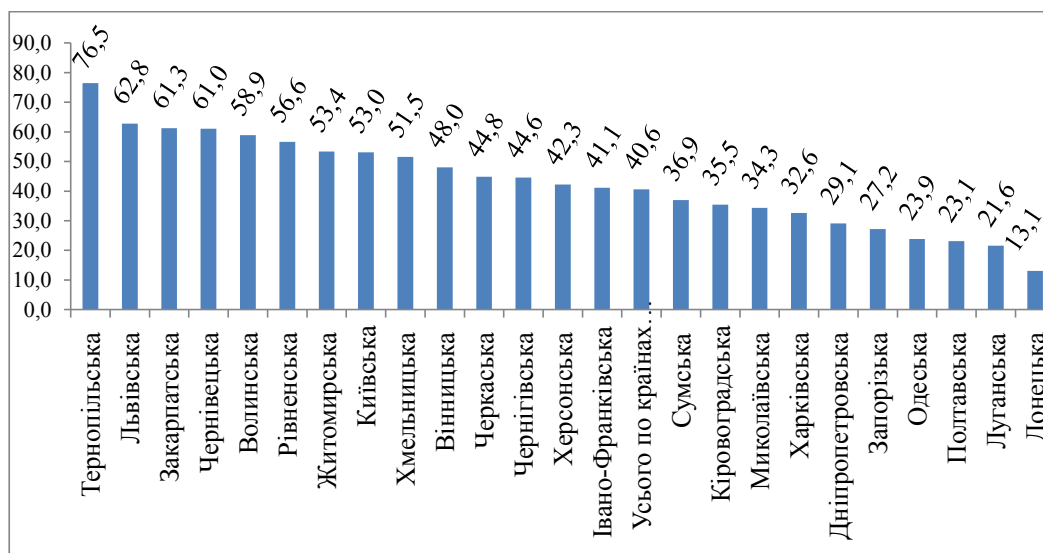

Рис. 7. Частка країн ЄС у товарному імпорті регіонів України у 2018 р., %

Джерело: розраховано за даними [7]

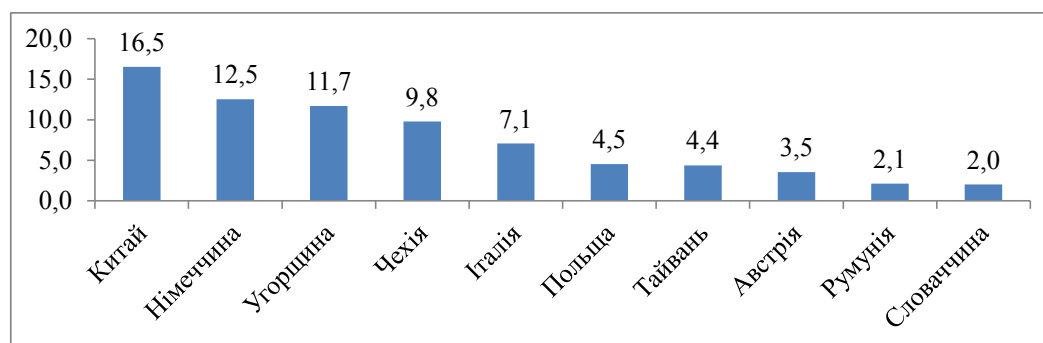

Рис. 8. ТОП-10 країн – експортерів товарів у Закарпатську область у 2018 році, %

Джерело: розраховано за даними [7]

сусіди: Польща, Румунія і Словаччина із сумарною часткою 8,6%.

Висновки з проведеного дослідження. Підсумовуючи результати дослідження, можна констатувати, що визначальною особливістю економіки Закарпатської області є високий рівень її експорто- та імпортоорієнтованості. Ця особливість зумовлена прикордонним розташуванням регіону, а отже, сприяє поглибленню інтеграційних зв'язків, передусім із країнами ЄС. Оскільки зовнішньоекономічна діяльність є ключовою конкурентною перевагою Закарпатської області, саме (і лише) її активізація спроможна забезпечити поліпшення соціально-економічного становища в регіоні. Водночас особливістю товарного експорту Закарпатської області є те, що у ньому понад 80% займає готова продукція, виготовлена на основі давальницької сировини. За давальницькими схемами у Закарпатській області працюють третина машинобудівних підприємств та переважна більшість підприємств легкої промисловості. Вони все більше залежать від зарубіжних партнерів, що, своєю чер-

гою, стримує розвиток вітчизняних підприємств, які спеціалізуються на виробництві сировинної продукції. З іншого боку, функціонування підприємств на основі давальницької сировини потенційно має позитивний вплив на соціально-економічний розвиток регіону, оскільки сприяє:

- створенню нових робочих місць;
- розвитку суміжних видів економічної діяльності (будівництва, транспорту, сфери послуг та ін.);
- поглибленню виробничо-коопераційних зв'язків;
- розбудові виробничої та соціальної інфраструктури;
- підвищенню професійної кваліфікації управлінських та виробничих кадрів;
- зростанню купівельної спроможності та рівня добробуту населення.

Таким чином, перспективним напрямом дослідження є аналітичне обґрунтування економіко-правових інструментів підвищення соціально-економічної ефективності зовнішньоекономічної діяльності Закарпатської області.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Стратегія розвитку Закарпатської області на період до 2020 року / Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України ; Державний фонд регіонального розвитку. URL: http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf (дата звернення: 25.11.2019).

2. Українсько-угорське прикордоння: можливості та перспективи розвитку в контексті європейських інтеграційних процесів / Г.П. Підгрушний та ін. *Український географічний журнал*. 2017. № 4. С. 20–30. URL: <https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/ugj-2017-4-20-30.pdf> (дата звернення: 25.11.2019).

3. Панько М.В. Проблеми та перспективи розвитку соціальної складової структури економіки Закарпатської області. *Економічний аналіз*. 2014. Т.18(1). С.177–182. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_18%281%29__26 (дата звернення: 25.11.2019).

4. Оцінка стану економічної безпеки та зайнятості населення Закарпатської області в умовах євроінтеграційних процесів / В.Ф. Проскура та ін. *Економіка та суспільство*. 2016. № 7. С. 573–581. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/97.pdf (дата звернення: 26.11.2019).

5. Територіальний розвиток і регіональна політика: Регіональні економічні тренди та детермінанти регіональної політики : наукова доповідь / наук. ред. І.З. Сторонянська. Львів, 2019. С. 79–80. URL: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190033.pdf> (дата звернення: 26.11.2019).

6. Созанський Л.Й. Соціально-економічний розвиток Закарпатської області: міжрегіональні і транскордонні порівняння. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 3(137). С. 30–36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2019_3_7 (дата звернення: 26.11.2019).

7. Регіональна статистика / Державна служба статистики України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sestr.htm (дата звернення: 26.11.2019).

REFERENCES:

1. Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine. State Fund for Regional Development (2019) *Strategiya rozvytku Zakarpat-s'koyi oblasti na period do 2020 roku* [Strategy of development of Transcarpathian region for the period till 2020]. Available at: http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/05/Strategiya.pdf (accessed 25 November 2019).

2. Pidhrushnyy H. P., Koval, K. P., Molnar, Yo. Yo., & Homoki, E. (2017) *Ukrayins'ko-uhors'ke prykordonnya: mozhlyvosti ta perspektyvy rozvytku v konteksti yevropeys'kykh intehratsiynykh protsesiv* [Ukrainian-Hungarian borderland: opportunities and prospects of development in the context of European integration processes]. *Ukrayins'kyi heohrafichnyy zhurnal – Ukrainian Geographic Magazine*. Available at: <https://ukrgeojournal.org.ua/sites/default/files/ugj-2017-4-20-30.pdf> (accessed 25 November 2019).

3. Panko M. V. (2014) *Problemy ta perspektyvy rozvytku sotsial'noyi skladovoyi struktury ekonomiky Zakarpat-s'koyi oblasti* [Problems and prospects of development of the social component of the economic structure of the Transcarpathian region]. *Ekonomichnyy analiz – Economic analysis*. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_18%281%29__26 (accessed 25 November 2019).

4. Proskura, V. F., Maksutova O. V., & Maksutova-Hreshkulych, D. V. (2016) *Otsinka stanu ekonomichnoyi bezpeky ta zaynyatosti naseleण्या Zakarpat-s'koyi oblasti v umovakh yevrointehratsiynykh protsesiv* [Assessment of the state of economic security and employment of the population of transcarpathian region under integration processes]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economics and Society*. Available at: http://economyandsociety.in.ua/journal/7_ukr/97.pdf (accessed 26 November 2019).

5. Storonianska, I. Z. (Ed.) (2019) *Terytorial'nyy rozvytok i rehional'na polityka: Rehional'ni ekonomichni trendy ta determinanty rehional'noyi polityky* [Territorial Development and Regional Policy: Regional Economic Trends and Determinants of Regional Policy]. (Scientific report). Pp. 79–80. Lviv: Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine. Series: Problems of regional development. Available at: <http://ird.gov.ua/irdp/p20190033.pdf> (accessed 26 November 2019).

6. Sozanskyy, L. Y. (2019) *Sotsial'no-ekonomichnyy rozvytok Zakarpat-s'koyi oblasti: mizhrehional'ni i transkordonni porivnyannya* [Socio-economic development of the Transcarpathian region: cross-regional and cross-border comparisons]. In *Sotsial'no-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrayiny* [Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine]: Vol. 137(3), pp. 30–36. Lviv: Institute of Regional Research named after M.I. Dolishniy of the NAS of Ukraine. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepspu_2019_3_7 (accessed 26 November 2019).

7. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrayiny (2019) *Rehional'na statystyka* [Regional statistics]. Available at: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/sestr.htm (accessed 26 November 2019).

Sozanskyy Lyubomyr

Candidate of Economic Sciences,
Senior Researcher at Department of Problems of Real Sector
of Economy of Regions
State Institution «Institute of Regional Research named after
M.I. Dolishnyi of the National Academy of Sciences of Ukraine»

FOREIGN ECONOMIC ASPECTS OF FUNCTIONING OF PROCESSING INDUSTRY IN THE TRANSCARPATHIAN REGION

The purpose of the article. The Transcarpathian region is a unique region of Ukraine, especially in view of its geographical location, natural and climatic conditions, and national composition of the population. The main industrial activity in the region is manufacturing, which accounts for over 80% of the output of the industrial sector of the economy and forms the basis of commodity exports in this area. Thus, the purpose of the article is to conduct an assessment of the foreign economic activity of manufacturing industries in the Transcarpathian region.

Methodology. The study uses a set of methods of economic analysis and indicators that characterize the foreign economic activity of manufacturing industries in the region. In particular, the results of the study are based on a comparative inter-regional assessment using indicators of: level of export and import orientation; structures of commodity exports and imports; finished product parts made from raw materials for commodity exports.

Results. The defining feature of the economy of the Transcarpathian region is its high level of export and import orientation. This feature is due to the border location of the region, and therefore contributes to the deepening of integration ties, especially with EU countries. As foreign economic activity is a key competitive advantage of the Transcarpathian region, it is (and only) its activation that can ensure improvement of socio-economic situation in the region. At the same time, the peculiarity of the commodity export of the Transcarpathian region is that it contains more than 80% of finished products made on the basis of toll. According to toll schemes in the Transcarpathian region, one third of machine-building enterprises and the vast majority of light industry enterprises operate. They are increasingly dependent on foreign partners, which in turn impedes the development of domestic enterprises specializing in the production of raw materials. On the other hand, the operation of enterprises on the basis of giving raw materials potentially has a positive impact on the socio-economic development of the region, as it contributes to: the creation of new jobs; development of related economic activities (construction, transport, services, etc.); deepening industrial and cooperative relations; development of industrial and social infrastructure; improvement of professional qualification of management and production personnel; increase in purchasing power and welfare level of the population.

Practical implications. Information and analytical information on foreign economic aspects of the functioning of manufacturing in Transcarpathian region can serve as a rationale and platform for determining the strategic directions of socio-economic development of the region, and used in the development of appropriate strategies and programs.

Value / originality. Using the original analytical approach, key foreign economic features of the functioning of the manufacturing industries of the region were identified. First of all, it is high export orientation and import dependency and high level of use of tolling operations.